

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Антоненко Світлани Василівни
«Роль USP1, GLG1, ZNF217 у розвитку та прогресуванні у Bcr-Abl-
позитивної хронічної мієлоїдної лейкемії», представлену до захисту на
здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук за спеціальністю
03.00.22. – молекулярна генетика

Дисертаційна робота Антоненко Світлани Василівни присвячена дослідженню нових білків-партнерів онкобілка Bcr-Abl та встановленню їх ролі у розвитку та прогресуванні хронічної мієлоїдної лейкемії.

Актуальність роботи. Провідним напрямом сучасних наукових досліджень є пошук нових підходів до терапії хронічної мієлоїдної лейкемії, які забезпечуватимуть селективне знижувати рівень онкобілка Bcr-Abl та будуть незалежними від мутаційної мінливості, що потребує глибокого розуміння молекулярних перебудов, сигнальних каскадів злоякісних клітин та детальний скринінг білкових взаємодій тирозинкінази Bcr-Abl. Таким чином, актуальність дисертаційної роботи Антоненко С.В., яка полягає у визначенні ролі білків USP1, GLG1, ZNF217 у патогенезі Bcr-Abl-позитивної хронічної мієлоїдної лейкемії не викликає сумнівів. Оскільки отримані в дисертаційній роботі результати розкривають нові молекулярні аспекти етіології хронічної мієлоїдної лейкемії та створюють передумови для розробки альтернативних підходів терапії за допомогою білка-мішені здатного селективно взаємодіяти з онкобілком Bcr-Abl та сприяти його клітинному протеолізу.

Загальна характеристика роботи. Дисертаційна робота Антоненко С.В. побудована за традиційною і схемою включає анотацію, вступ, огляд літератури, методичну частину, результати і їх обговорення, висновки, список літератури, який охоплює 203 найменування. Дисертацію викладено

на 157 сторінках стандартного машинопису, вона містить 38 рисунків, 2 таблиці та 1 додаток.

Вступ містить достатню аргументацію актуальності роботи, постановку мети та відповідних завдань дослідження, обґрунтування наукової новизни дослідження та практичної цінності отриманих результатів, що представлені в дисертаційній роботі.

У розділі «Огляд літератури» особлива увага приділяється характеристиці молекулярно-генетичних механізмів розвитку хронічної мієлоїдної лейкемії, онкобілка Bcr-Abl та його білків партнерів USP1, GLG1, ZFP217, а також проблем та перспективних підходів терапії Bcr-Abl-позитивної хронічної мієлоїдної лейкемії. Матеріал викладений в огляді літератури свідчить про здатність дисертанта до критичного аналізу та узагальнення фактичного матеріалу.

У розділі «Матеріали і методи» наводить детальний перелік реагентів та вичерпний опис всіх методів, які були застосовані у дисертаційній роботі. Для проведення дослідження автором було використано широкий спектр сучасних молекулярно-генетичних методів (полімеразна ланцюгова реакція, клонування фрагментів кДНК, трансфекція, імунофлуоресцентний аналіз, коімунопреципітація, електрофорез у поліакриламідному гелі, вестерн-блот, конфокальною мікроскопією, біоінформатичного аналізу тощо).

Результати досліджень викладені у 5 підрозділах роботи з належною повнотою і наведенням відповідних мікрофотографій, графіків тощо. У першому підрозділі результатів встановлено взаємодію онкобілка Bcr-Abl з білком USP1 у K562. За допомогою імунофлуоресцентного аналізу з подальшою конфокальною мікроскопією показано, що утворення білкового комплексу Bcr-Abl/USP1 відбувається в ядрі клітини. Здійснено аналіз фосфорильованих форм білка USP1 у клітинах K562. У другому підрозділі результатів автором створено ряд плазмідних векторів з кодуючою послідовністю гена *USP1*, які були використані при встановленні взаємодії і колокалізації USP1 з PH доменом онкобілка Bcr-Abl. Третій підрозділ

присвячений дослідженню впливу деубіквітинази USP1 на онкобілок Bcr-Abl. У четвертому підрозділі охарактеризовано білковий комплекс Bcr-Abl/GLG1, а фосфорилування GLG1 визначається одним із можливих наслідків взаємодії з онкобілком. Останній підрозділ присвячено вивченню колокалізації між онкобілком Bcr-Abl і білком ZFP217, показано вплив тирозин кіназної активності Bcr-Abl на експресії ZFP217 у клітинах K562.

У розділі «Результати експериментальних досліджень» Антоненко С.В. аналізує власні дані та порівнює їх із опублікованими даними інших дослідників. Автором запропоновано гіпотетичну модель протеосомної деградації онкобілка Bcr-Abl.

Висновки, які робить здобувачка, відповідають поставленим задачам та ґрунтуються на отриманих результатах.

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 21 наукову працю, з них 8 статей у фахових журналах та 13 тез доповідей у збірках матеріалів вітчизняних і міжнародних наукових конференцій та з'їздів.

Новизна та практичне значення результатів. Вперше експериментальним чином підтверджено наявність білкової взаємодії між онкобілком Bcr-Abl та білками USP1, GLG1, ZNF217 та визначено внутрішньоклітинну локалізацію даних білкових комплексів. Особливо цінними видаються дані про вплив деубіквітинази USP1 на рівень онкобілка Bcr-Abl, що може мати не лише теоретичне, а й практичне значення для розробки нових підходів лікування ХМЛ. Цікавість викликають і результати, які показують вплив тирозинкіназної активності онкобілка Bcr-Abl на експресію транскрипційного фактора ZFP217, функціональні властивості якого пов'язані із процесами проліферації, диференціації клітин, антиапоптичною відповіддю. Таким чином, представлені в дисертаційній роботі результати поглиблюють розуміння про сигнальні шляхи включені у розвиток та прогресування Bcr-Abl-позитивної хронічної мієлоїдної лейкемії та створюють передумови для розробки нової стратегії лікування захворювання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота відповідає основному плану науково-дослідних робіт відділу молекулярної генетики Інституту молекулярної біології і генетики НАН України і виконувалась в рамках бюджетних тем: «Роль Vcr-асоційованих білків у сигнальних шляхах при мієлопроліферативних захворюваннях» (номер державної реєстрації – 0108U008527, 2009-2013 рр.), «Роль різних форм білка Vcr-Abl в сигнальних шляхах та формування пухлинного фенотипу при мієлопроліферативних неоплазмах» (номер державної реєстрації – номер державної реєстрації – 0113U004305, 2014-2018 рр.), «Ендогенні чинники розвитку мієлопроліферативних пухлин та раку передміхурової залози» (номер державної реєстрації – 0119U100821, 2019-2023 рр.).

Основні положення дисертації знайшли ґрунтовне і логічне відображення в авторефераті, який повністю відповідає змісту дисертації.

Разом із зазначеними позитивними сторонами дисертаційної роботи, хотілося б обговорити, деякі дискусійні питання: які перспективи використання інгібітору ML323 у клінічній практиці, чи є він токсичним для людини? Чи існують менш токсичні аналоги для інгібування деубіквітинуючої активності білка USP1?

Вищезазначені питання не знижують наукової цінності дисертаційної роботи, оскільки вони стосуються переважно інтерпретації результатів.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам, які пред'являються до кандидатських дисертацій. Дисертаційна робота Антоненко Світлани Василівни «Роль USP1, GLG1, ZNF217 у розвитку та прогресуванні у Vcr-Abl-позитивної хронічної мієлоїдної лейкемії» є цілісною, закінченою науковою працею. За своєю актуальністю, методичним рівнем, науковою новизною і практичною цінністю отриманих результатів дисертація відповідає вимогам п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України

№567 від 24 липня 2013р., які пред'являються до кандидатських дисертацій,
а Світлана Василівна Антоненко заслуговує на присудження їй наукового
ступеня кандидата біологічних наук за спеціальністю 03.00.22. – молекулярна
генетика.

Провідний науковий співробітник
лабораторії діагностики
онкогематологічних захворювань
ДУ «Інститут гематології та
трансфузіології НАМН України»

С.В. Андреева д.б.н., с.н.с. Андреева С.В.

